

תנועת הקיבוץ הדתי

י"ב ניסן תשע"א, 16.4.2011
גיליון מס' 255

פרשת אחרי מות – שבת הגדול

אבק זה לא חמץ!!! אבק זה לא חמץ???

מאת הרב אלישע פיקסלר, שדמות מחולה

נראה שאין קריאה אחת נכונה למשפט הכותרת. תלוי את מי שואלים.

אם שואלים את הרב, את פוסק ההלכה, ברור שאבק זה לא חמץ. מחד צריך להיזהר מאוד בכל חשש של חמץ, נדרש מאיתנו לנקות היטב בכל מקום שיש בו חשש שהכניסו חמץ, לאכול בחג מאכלים ללא כל חשש חמץ, לשרוף ולכלות כל חמץ שאפשר לכלותו ולמכור את החמץ היקר שלא יהיה בבעלותנו. מאידך אין צורך לעבוד קשה כדי לנקות אבק. אין חובה הלכתית למשל לנקות את הספרים אם לא ידוע שיש בהם חמץ, אע"פ שיש בהם אבק רב.

לעומת זאת אם שואלים את חובבי הניקיון, אבק הוא כחמץ ממש. חג הפסח הוא הזדמנות מצוינת לנקות את מדפי הארון, להבריך את החלונות, ולסדר את המחסן. "סוף-סוף לא ננשום אבק בכל פעם שנפתח ספר או אלבום תמונות" חולם לעצמו שוחר הניקיון. נראה לי שאפשר לחבר בין שתי גישות אלו.

הרב קוק זצ"ל חיבר בשעתו משפט מאפיין לכל חודש וחודש. לחודש ניסן כתב: "יציאת מצרים תשאר לעד האביב של כל העולם כולו". יציאת מצרים אינה אירוע שהיה ונגמר, אלא אב-טיפוס למהלך היסטורי חוזר ונשנה. לא לחינם סיסמת מאבק החירות של הכושים באמריקה הייתה let my people go. כי הסיסמה הזו שימשה, גם במקרה העברי, להנעת המאבק למען שחרורם של יהודי ברית המועצות לשעבר. (ראוי לציין בצער, כי הסיסמה שהפכה לנחלת הכלל מסתפקת בשלוש המילים הראשונות בלבד "שלח את עמי" ואילו המילה הרביעית "ויעבדוני", הושמטה. יש כאן הסתכלות שונה על מושג החופש והחרות או במילים אחרות האם מציינים בסיסמה זו יציאה מעבדות לחרות או יציאה מעבדות לבשר ודם לחרות שהיא עבדות לריבוננו של עולם?)

יציאת מצרים היא האמירה שאיננו נכנעים לכל שעבוד ולכל עריץ ולשם כך מוכנים אנו לצאת למאבק קשה, ארוך ומפותל – בני ישראל סבלו קשות החל מהרגע בו הכריזו באוזני פרעה ועבדיו על רצונם לצאת ממצרים, אך לא התייאשו והמשיכו לחלום על הגאולה. אפילו היציאה עצמה הייתה בנויה שלבים-שלבנים על מנת שעם ישראל יצא לחרות לא רק מן הבחינה המעשית אלא גם תודעתית ורוחנית. שיהיה בן חורין שרוחו אינה נתונה לאחר.

את החירות הזו כינה הרב קוק "אביב". כמו באביב בו יוצאים לפועל הכוחות הרדומים שבטבע, כל היקום מתעורר מ"שנת החורף" והכל מתחיל לפרוח, כך הכוחות הרוחניים באדם ובאנושות. "חורף" רוחני הוא מצב בו העריצות שולטת וכל הטוב נעלם. יציאת מצרים בישרה בשורה גדולה – אין להכנע לעריצות. מדינת ישראל

חרתה על דגלה מאז היווסדה - אנו לא מוכנים להיכנע לטרור. קן ישיר עובר בין יציאת מצרים לבין החלטה זו שבאה לידי ביטוי ב"מבצע יונתן", בשחרור חטופי מטוס "סבנה" וכדומה.

את העריצות והרוע מסמל החמץ אותו נדרשים אנו לבער, בדגש אחד נוסף: הרוע לא חייב להיות מחוץ לנו. לעיתים יכולים אנו לזהות נקודות לא טובות בתוכנו – מידות לא טובות או התנהגויות לא נכונות, ואותן נדרשים אנו לבער, כמו את העריצות העולמית. יצר הרע שבקרבו הוא החמץ, "השאור שבעיסה", בו אנו לא חפצים.

לעיתים המאבק אינו עם הרוע, אותו קל לזהות ולפיכך מבחינה מסוימת יותר קל להתנער ממנו. הבעיה לעיתים גדולה יותר עם הדברים הטובים שפשוט "התמלאו אבק" ולכן אינם באים לידי ביטוי ואינם פועלים. כאשר משהו מתקלקל אנו נזעקים לתקנו אך האבק החודר אט-אט, בסופו של דבר פוגם ופוגע מבלי לעורר את תשומת הלב. התחדשות אמיתית של רוח האדם אינה מסתפקת רק במיגור הרוע, בביעור החמץ. רוחניות אמיתית חפצה גם להסיר את שכבות האבק מתוכנו. אם חפצי התחדשות אנו נצטרך להסיר הרבה "אבק" שבתוכנו.

העבודה הרוחנית של פסח דורשת מאתנו לנקות את עצמנו ומכוח הנקיין להתחדש. אם נביט סביבנו, וגם בתוכנו, נוכל בנקל לזהות "סוגי חמץ ומיני אבק" רבים המחכים לנו. יש לנו בחיים החמצות רבות, יש המון דברים טובים המכוסים "אבק", יש ולעיתים ה"אבק" שוכן על העיניים ומפריע לראות את הטוב השרוי בכל אחד. ככל שנקפיד על "ביעור החמץ" ועל "ניקוי האבק" כך נגיע מהר יותר לחירותנו.

כשם שזכינו להגאל בניסן כן נזכה לגאולתנו ופדיון נפשנו יחד עם כל בית ישראל.

הרב אלישע פיקסלר, נשוי לחגית, אב לשמונה, גר בשדמות מחולה, מכהן כרב
הישוב וכר"מ בישיבת ההסדר "שדמות נריה".

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי
בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il